

د محاسباتو د دیوان د تفتیش اصولنامه
په افغانستان کبني

د ۱۳۶۱ کال د لنډی میاشت

(۱۰۰۰) جلد

چاپ

د طبع نیټه:

د طبع شمیر:

لمری

بسم الله الرحمن الرحيم

اصولنامه تفتیش دیوان محاسبات

(فصل اول)

- ۱- امور تفتیش حسابی و تفتیش دارائی (نقد و جنس) دولت تابع احکام این اصولنامه میباشد.
- ۲- حساب کافه دارائی دولت، علی العموم بعد از اجراء از طرف ریاست تفتیش عمومی محاسبات تفتیش میشود.
- ۳- تفتیش حساب عبارت از معاینه منظم، و تدقیق اسناد حسابی و معاملات حسابی و اجراءات مربوطه بترتیب اسناد و سنجش و تثبیت استحقاق مدارک و عواید مصارف تادیات خزاین میباشد.
- ۴- مرام اساسی تفتیش حسابی نزد ریاست تفتیش عمومی محاسبات تثبیت حد موقفیت و مسؤلیت اجراءات مالی دوایر تصدیها و موسساتیست که از وجوه عامه مصرف مینمایند.

تبصره

- تصدیها، عبارت از آن موسسات دارنده شخصیت حقوقی و حکمی است که صد فیصد سرمایه آن متعلق و مربوط بدولت میباشد و موسساتیکه از وجوه عامه مصرف مینمایند، عبارت از آن موسسات دارنده شخصیت حقوقی و حکمی میباشد؛ که درسال مالی معین از بودجه دولت وجوه معینه طور امداد بآن تخصیص صادر یا انتقال داده میشود.
- ۵- تفتیش امور حسابی دوایر و تصدیها و موسساتیکه وجوه عامه را مصرف مینمایند شامل مواد آتی میباشد:
 - الف: غور و تدقیق د مورد تطبیقات بودجه و اجراءات امور مالی و حسابی.
 - ب: غور و تدقیق امور مربوطه بترتیب و تقدیم راپور های عواید و صرفیات و تادیات و سایر راپور های مالی طبق مقررات سیستم محاسبه مرعی الاجرا در اوقات معینه.
 - ج: تدقیق او امر اعطای دوایر دولت از نگاه قانونی و تصدیها از لحاظ منافع عامه و اقتصادی و قانونی بودن.
 - د: غور و تدقیق مصارف از لحاظ مطابقت با پروگرام ها و مرام های معینه.
 - ه: ملاحظه تدقیق اجراءات حسابی، مبنی بر اینکه قبل از اجراء کنترول لازم و مکفی بعمل آمده باشد.
- هر گاه علاوه بر مطالب فوق الذکر کدام موضوع دیگری هم قابل تفتیش دانسته شود، بامر کتبی ریاست تفتیش عمومی محاسبات، یا مقام صدارت، تفتیش میشود.

((فصل دوم))

(انواع و اساسات تفتیش حسابی)

(۶) طبق مواد ان اصولنامه، تفتیش مالی و حسابی دواير تصدیها و موسساتیکه وجوه عامه را مصرف مینمایند در قسمت تخصیصاتیکه از طرف دولت داده شده، از طرف ریاست تفتیش عمومی محاسبات بعمل می آید، و بسه نوع تقسیم میشود:

الف: تفتیش قیدی.

ب: تفتیش کامل.

ج: تفتیش خاص.

(۷) تفتیش قیدی عبارت از تفتیش امور مالی و حسابیست که در محل اجرای معاملات حسابی، واقلاً در هر سال یکمرتبه طور قیدی بعد از اجرای معاملات بعمل می آید.

(۸) مرام تفتیش قیدی، از اجراءات دواير و تصدیها و موسسات مصرف کننده از وجوه عامه، عبارت از مواد آتیست:

الف: رفع نواقص و اغلاط معاملات حسابی و مالی.

ب: جلوگیری از عدم تطبیق سیستم محاسبه و بودجه دولت و انحراف از قوانین و مقررات مالی و حسابی.

ج: تصدیق و مطابقت اجراءات با اصول و مقررات.

د: ترتیب پیشنهادات اصلاحی، به آمرین اداری و مالی، در حدود قوانین و مقررات.

ه: کشف تقلب و ساخته کاری ها.

(۹) تفتیش کامل: عبارت از تفتیش کلیه امور مالی و معاملات حسابی سال معین مالی یک اداره و تصدی دولت است که در حالات آتی نظر بحکم کتبی مقام صدارت یا صوابدید ریاست تفتیش عمومی محاسبات بعمل می آید:-

الف: در حالیکه نتایج تفتیش قیدی واضح سازد که وجوه عامه در معاملات و اجراءات حسابی یک اداره یا تصدی، مغایر قوانین و اصول مملکت مصرف گردیده است.

ب: در اوقاتیکه تقلب و ساخته کاری در اجراءات مالی و حسابی یک اداره یا تصدی موجود شود.

(۱۰) تفتیش خاص: عبارت از تفتیش یک معامله معین مالی و حسابی است که در هر وقت و زمان از ریاست تفتیش عمومی محاسبات نظر بحکم کتبی مقام صدارت یا پیشنهادات کتبی آمر اعطای درجه ال بعمل می آید، و خاصاً در موارد ذیل صورت میگیرد:

الف: وقوع سرقت یا نقصان و کتمان ذخایر و تجهیزات و معاشات و ظهور اختلاف در کیفیت و کمیت دارائی ها.

ب: ظهور یا وقوع عمل ارتشاء در معامله یا معاملات حسابداری و مالی.

ج: ساخته کاریها در اظهار نامه های اشخاص یا بیلبانس موسسات انتفاعی، بمنظور کتمان، یا گریز از مالیات.

د: ساخته کاری در ترتیب اسناد و معاملات سنجش محصول و عوارض گمرکی.

ه: ساخته کاری یا عدم مراعات مقررات یا مواد اصولی، در ترتیب و اجراءات قرار داد های ساختمانی و تهیه و اكمال اجناس.

و: ظهور تفاوت در بر آورد های ثانی و اول تعمیرات.

((فصل سوم))

(مکلفیت مفتشین و مامورین حسابداری)

(۱۱) مفتشین حسابداری، در اجرای وظیفه تفتیش حسابداری، در موارد آتی مسؤل شناخته میشوند و مطابق اصولنامه های مربوط محکوم بجزای انضباطی و محاکماتی میشوند:

الف: حقیقت اجراءات مغایر اصول و مقررات را پنهان کردن.

ب: عدم تذکر موجودیت اغلاط و قلم خوردگی در اسناد و دفاتر حسابداری و مفقودی اسناد و دفاتر مربوطه بمعاملات مالی و حسابداری.

ج: امور تفتیش حسابداری را که با اجرای آن مکلف میباشد باسرع وقت ممکنه تکمیل ننمودن.

د: بقصد اخفای یک جرم اختلاس یا استفاده شخصی اوراق ثبوتیه مربوطه را مخفی یا تلف نمودن.

(۱۲) مفتشین، حسابداری مکلف اند در هر فقره تفتیش، از طریق مطالعه و تدقیق، از خصوصیات و اجراءات مالی و حسابداری و اداری یک اداره یا تصدی یا موسسه و مشهده اسناد و دفاتر معاملات حسابداری تفتیش اجراءات محاسبین، معلومات مکفی بدت آورده و مستند باوراق و راپور تفتیش حین اكمال تفتیش، مشاهدات، نظریات و قضاوت خود ها را در مورد اجراءات مالی و حسابداری محاسبین، و مامورین مربوطه صریح، واضح و مدلل تحریر داشته نتیجه و نظریه خود ها را ارائه نمایند، راپور مکمل تفتیش حاوی اقلام ذیل میباشد:-

الف: اسم و محل اداره، واحد اول اداره و واحد دوم دوایر ولایاتی یا شعباتیکه تحت تفتیش حسابداری و مالی قرار گرفته است.

ب: تاریخ شروع و تاریخ ختم تفتیش.

ج: ساحت تفتیش و توضیح اینکه آیا تفتیش بعدی قیدی یا کامل یا خاص بوده و اینکه چه قسم اسناد و دفاتر و اوراق تفتیش شده است.

د: تشریح توضیح نواقصیکه موجود بوده است.

ه: اسماء رتب رسمی آمرین اعطا و محاسبین اعطا و محاسبین که حساب آنها تفتیش شده است.

و: نظریات کامل هیئت تفتیش حسابی و یا مالی در مورد آتی:-

(۱) لیاقت و اهلیت محاسبین با ستناد نتایج تفتیش.

(۲) موجودیت تعداد کافی مامورین.

(۳) اجرای وظایف محاسبین مطمئن موافقت و مطابقت با قوانین و مقررات و تعلیمات نامه ها است یا خیر.

(۴) نظریات اصلاحی در مورد اینکه چه اقداماتی لازم است؟ و چه تدابیری پیشنهاد میشود.

(۱۳) در مقابل سوالاتیکه از طرف مفتشین حسابی در هر مورد از محاسبین و آمرین اعطا و دیگر مامورینیکه اجراءات و معاملات حسابی و مالی شان تحت تفتیش است کرده میشود، بزودترین فرصت بایست جواب به عبارت ساده و روان و مطابق سوال تحریر گردد، محاسب یا مامورینیکه از ایشان پرسش بعمل می آید نمی توانند در مورد جوابات وکیل انتخاب، یا خود بدون مریضی و عذر معقول، در ادای جوابات مساهله یا ماطله نمایند.

(۱۴) مفتشین حسابی مکلف اند اوراق و کلیه اسناد دفاتر را که تفتیش مینمایند، مهر و امضاً نموده و بقلم رنگ سرخ ملاحظه شده نمایند.

(۱۵) مفتشین حسابی مکلف اند که در دلایل و مدارک ولوکه بنفع یا ضرر وجوه عامه باشد بیغیر ضانه اجرای وظیفه نمایند.

(۱۶) در کلیه تفتیش های حسابی و مالی کافه اسناد، دفاتر اوراق و دلایل و قراین صحیح، خواه به نفی خواه باثبات جرم، تعلق بگیرد حایز اعتبار و مورد قبل میباشد.

(۱۷) هر گاه در اثنای تفتیش بملاحظه اسناد دفاتر اوراق، جرمی بملاحظه رسید و انفکاک اسناد و دفاتر حسابی از دوسیه اصلی شعبه مربوطه نا ممکن یا منافی اجراءات شعبه یا اداره باشد هیئت تفتیش فوتو، کاپی، یا سواد اسناد مطلوبه بامضاً و تصدیق امر و مامور شعبه اخذ و ضم اوراق تفتیش مینمایند.

(۱۸) هر گاه حی تفتیش حسابی جرمی به ملاحظه رسید به مقصد اینکه جرم اصلیت و ماهیت حقیقی، خود را تبدیل نسازد، از متهمین شهود، مطلعین قضیه، منفرداً تحقیقات بعمل می آید، در تقدیم، تاخیر احضار استجواب و ترخیص آنان هیئت تفتیش مختار است.

(۱۹) کلیه آمرین اعطای دواير مرکزی و ولايات و آمرین تصدیها و موسسات مکلف اند برای هیئت تفتیش حسابی که از ریاست تفتیش عمومی محاسبات موظف شده باشند، جمیع اوراق معلومات و اسناد لازمه را عندالمطالبه، تفویض و ارایه نمایند، اوراق و معلومات و نتایج تفتیشیکه قبلاً ذریعه مفتیشین خود دواير، و ولايات یا تصدیها بعمل آمده عندالضرورت بدسترس استفاده هیئت تفتیش گذاشته میشود.

(۲۰) کلیه راپور های تفتیش حسابی از طرف هیئات معینه بریاست تفتیش عمومی محاسبات تقدیم میشود.

فصل چهارم

((احکام مربوطه بتحقیق))

(۲۱) مرجع تحقیق اوراق، و راپورهای تفتیش فقرات و قضایای مالی و حسابی دواير و تصدیهای مرکز عموماً و از ولايات، در حالیکه حجم فقره تفتیش متجاوز از پنج لک افغانی بوده و مربوط به عواید، مصارف خزاین و سرمایه گذاری های دولت باشد و آمر تفتیش آن از طرف آمرین اعطای درجه اول و نایب الحکومه ها و حکام اعلی صادر شده باشد، ریاست تفتیش عمومی محاسبات است.

(۲۲) هیئات نظار کلیه تصدیها و موسساتیکه دولت در آن سهم و اشتراک مالی دارد، مکلف اند سواد راپور مرتبه خود ها را مبنی بر نظارت و معاملات و عملیات و ملاحظه بیلانس و حسابات نفع و ضرر موسسات در اوقات معین آن بعد از تقدیم به مجمع عمومی بریاست تفتیش عمومی محاسبات نیز ارسال دارند.

((تبصره))

موسساتیکه دولت در آن کمتر از نود فیصد سهم و اشتراک مالی دارد طور عادی بدون امر کتبی مقام صدارت از طرف ریاست تفتیش عمومی محاسبات، تفتیش نمیشود. و راپور هیأت نظار چنین موسسات از نگاه حفظ منافع مالی دولت تدقیق و غور میشود.

۲۳- کلیه راپور های هیئت تفتیش حسابی و مالی از طرف ریاست تفتیش عمومی محاسبات منتهی ده روز بعد از تاریخ وصول به هیئت تحقیق سپرده میشود.

۲۴- هیأت تحقیق که هر کدام، مشتمل بیک یک نفر مامورین از وزارت مالیه، وزارت عدلیه و صدارت عظمی میباشد از مقام صدارت به تناسب حجم کار تعیین میگرددند.

((تبصره))

رئیس هیئت نماینده وزارت مالیه میباشد.

۲۵- هیئت تحقیق مکلف است که طور دایم انعقاد جلسه داده و راپور های تفتیش را تحقیق نمایند و در کوتاه ترین فرصت ممکنه در باره هر راپور تفتیش، قرار قاطع بدهد.

۲۶- هیئت تحقیق راپور تفتیش را بتفصیل، تدقیق نموده و در نظریه و قراریکه در باره مامورین و محاسبین و دیگر اشخاص حقیقی و حقوقی شامل قضیه صادر مینمایند، مستند با اسناد و اوراق تفتیش طبق اصول و مقررات مملکت تثبیت مینماید که جزای محاکماتی متوجه آنست یا جزای انضباتی، و قرار خود را بریاست تفتیش عمومی محاسبات میسپارند.

۲۷- در حالیکه قرار هیئت تحقیق، متضمن جزای انضباتی شاملین قضیه باشد، ریاست تفتیش عمومی محاسبات تفتیش و قرار هیئت تحقیق را باداره یا تصدی مربوطه آن بغرض تطبیق ابلاغ مینماید.

هرگاه قرار هیئت تحقیق، متضمن جزای محاکماتی باشد. قضیه ازطرف مدعی العموم به محکمه رویت داده میشود، موضوع باداره مربوطه نیز اخبار میگردد تا مطابق مواد مندرجه اصولنامه محاکمات مامورین ملکیه اجراءات شود.

((تبصره))

اوراق و راپور های هیئت تفتیش و قرار هیئت تحقیق در مورد فقراتیکه به شاملین قضیه، جزای انضباطی و محاکماتی متوجه باشد به محکمه ارجاع میگردد.

((فصل پنجم))

(تعریف اصطلاحات)

۲۸- تعریف اصطلاحات محاسبه دارائی دولت بودجه عواید، مصارف خزاین محاسب کنترل قبلی امر اعطای سال مالی، زمان اداره و حساب قطعیه که در اصولنامه محاسبه و بودجه سال ۱۳۳۸ توضیح شده در مورد این اصولنامه نیز مدار اعتبار است.

۲۹- هر گونه احکام قانونی و فرامین و لوایحیکه قبل از مرعیت این اصولنامه موجود بوده و مغایر متن یا روحیه این اصولنامه باشد، از تاریخ مرعیت این اصولنامه ملغی میباشد.

۳۰- احکام این اصولنامه، از طرف ریاست تفتیش عمومی محاسبات، اجرا و در کلیه دوائر و تصدیها و موسسات مدلول این اصولنامه مرعی الاجرا میباشند.

اصولنامه هذا در جمله اصولنامه های موضوعه دولت منظور است.

مورخه یوم چهار شنبه ۲۸ برج سنبله ۱۳۴۱ شمسی مطابق ۲۰ ماه ربیع الثانی ۱۳۸۲ قمری.

ACKKU